MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT RYNKU PRACY

SZKOLENIA, STAŻE I INNE FORMY WSPIERANIA PODNOSZENIA KWALIFIKACJI BEZROBOTNYCH

DANE STATYSTYCZNE

2002-2007

Autor: Elżbieta Strojna
Współpraca: Halina Iżycka, Paulina Noińska

© Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Wydawca:
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy
ul. Tamka 1, 00-349 Warszawa

Łamanie i druk: ZWP MPiPS. Zam 1002/08

W publikacji zaprezentowane zostały dane statystyczne obrazujące wyniki działalności powiatowych urzędów pracy w latach 2002–2007 w zakresie szkolenia bezrobotnych oraz wdrażania innych form wsparcia tych osób w pozyskaniu nowych kwalifikacji zawodowych, w szczególności poprzez organizację staży i przygotowania zawodowego.
Publikacja jest adresowana do osób i instytucji zainteresowanych działaniami publicznych służb zatrudnienia w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

SPIS TREŚCI

1. Usługi i instrumenty szkoleniowe 2

2. Środki funduszu pracy przeznaczane na szkolenia, staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy 3

3. Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy 4

4. Struktura szkolonych bezrobotnych 5

5. Udział osób przeszkolonych w wybranych grupach klientów urzędów pracy 7

6. Kierunki szkoleń organizowanych przez urzędy pracy 10

7. Instytucje szkoleniowe realizujące szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy 14

8. Staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy 16

9. Udział przedstawicieli z grup defaworyzowanych na rynku pracy w programach aktywizacji zawodowej 17

10. Dodatkowe formy wsparcia osób bezrobotnych zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji zawodowych ... 18

1. USŁUGI I INSTRUMENTY SZKOLENIOWE

Ustawa z 20 kwietnia 2004 *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*[1] przewiduje następujące formy wspierania podnoszenia kwalifikacji w ramach działań urzędów pracy:

1. Zarejestrowanym osobom bezrobotnym powiatowy urząd pracy może zaoferować ***bezpłatne szkolenie*** trwające do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych – do 24 miesięcy;
   - ⇨ osoba bezrobotna może zostać skierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane;
   - ⇨ do 25 roku życia uczestnik szkolenia otrzymuje ***stypendium*** w wysokości 40% zasiłku, powyżej 25 roku życia – ***dodatek szkoleniowy*** w wysokości 20% zasiłku;
   - ⇨ urząd pracy może uczestnikowi szkolenia sfinansować ***koszt dojazdu, zakwaterowania i wyżywienia***, jeżeli odbywa się ono poza miejscem zamieszkania tej osoby;
   - ⇨ osoba bezrobotna uczestnicząca w szkoleniu, samotnie wychowująca dziecko do lat 7, uprawniona do świadczeń z pomocy społecznej może otrzymać zwrot kosztów opieki nad dzieckiem, do wysokości połowy zasiłku.
2. Osoby bezrobotne mogą otrzymać dofinansowanie kosztów ***egzaminów*** oraz kosztów uzyskania ***licencji*** (do wysokości 50% przeciętnego wynagrodzenia) lub kosztów ***studiów podyplomowych*** (do wysokości 75%);
3. Osoby, które chcą podjąć zatrudnienie wymagające szczególnych kwalifikacji mogą otrzymać nieoprocentowaną ***pożyczkę szkoleniową*** na sfinansowanie kosztów specjalistycznego szkolenia – do wysokości 400% przeciętnego wynagrodzenia;
4. Osoby bezrobotne do 25 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych (szkoła podstawowa, gimnazjum lub liceum ogólnokształcące), pochodzące z rodzin uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej, mają prawo do ***stypendium na kontynuowanie nauki*** (w trybie niestacjonarnym). Stypendium wynosi 50% kwoty zasiłku i przyznawane jest na okres 12 miesięcy (może być przedłużone).
5. Zarejestrowanym osobom bezrobotnym powiatowy urząd pracy może także zaoferować w celu uzyskania doświadczenia i/lub zaktualizowania kwalifikacji:
   - ⇨ ***staże u pracodawcy***, do 12 miesięcy – dla osób do 25 roku życia,
   - ⇨ ***przygotowanie zawodowe w miejscu pracy***, do 6 miesięcy – dla osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

   Uczestnicy otrzymują stypendium w wysokości 140% zasiłku.
6. Pracodawcy, którzy utworzyli Fundusz szkoleniowy mogą z urzędu pracy otrzymać:
   - ⇨ częściowe (do 50%) dofinansowanie kosztów specjalistycznego szkolenia pracowników zagrożonych zwolnieniami (pod warunkiem pozostawienia ich w zatrudnieniu).
   - ⇨ Częściowe, do 80% przeciętnego wynagrodzenia, dofinansowanie kosztów szkolenia pracownika na urlopie szkoleniowym (co najmniej 22 dni), jeśli zatrudni w tym czasie bezrobotnego (w części refundowane jest też wynagrodzenie tego bezrobotnego).

[1] Dziennik Ustaw Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami.

2. ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE W MIEJSCU PRACY

Na sfinansowanie szkoleń w 2007 roku urzędy pracy przeznaczyły z Funduszu Pracy ponad 266 mln zł, co daje kwotę średnio prawie 1550 zł nakładów na jedną osobę, która ukończyła tę formę aktywizacji. Inwestycje w kwalifikacje w porównaniu z 2002 rokiem zwiększyły się ponad pięciokrotnie. W stosunku do roku 2006 nakłady zwiększyły się aż o 42,5 %. Wzrosły również środki przeznaczone średnio na jednego przeszkolonego o 18%.

Systematycznie wzrastają również nakłady na staże i przygotowanie zawodowe. Na staże dla młodych osób przeznaczono w 2007 roku ponad 693 mln zł, a na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy 214 mln zł.

Wydatki na szkolenia nie przekraczają 10% wydatków na aktywne formy walki z bezrobociem. Na tle krajów Unii Europejskiej w dalszym ciągu pozostajemy daleko w tyle – w krajach tzw. dawnej piętnastki ok. 1/3 wydatków na formy aktywne przeznaczana jest na szkolenia (w 1997 r. Komisja Europejska zaleciła aby na szkolenia przeznaczyć ok. 25% środków przeznaczanych na aktywizację).

Tabela 1. Wydatki z Funduszu Pracy, w latach 2002–2007, w mln zł

Lp.	Wydatki Funduszu Pracy	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ogółem	9.972,6	10.609,8	9.180,2	5.550,8	7.200,4	6.963,3
2.	Zasiłki i świadczenia	8.879,2	8.761,6	7.258,5	2.997,7	2.763,1	2.267,8
3.	Formy aktywne, w tym:	539,4	1.357,6	1.323,5	1.905,3	2.218,7	2.709,6
4.	Szkolenia	50,8	113,9	125,9	181,8	186,7	266,4
6.	Staże	x	x	x	607,3	671,9	693,4
8.	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	x	x	x	193,6	203,1	214,7

Tabela 2. Wydatki z Funduszu Pracy na jednego uczestnika programu aktywizacji, w latach 2002–2007, w zł/os.

Lp.	Wydatki Funduszu Pracy na jednego uczestnika	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Szkolenia	796	923	1002	1224	1314	1546
2.	Staże	x	x	x	4485	4342	4213
3.	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	x	x	x	3985	3434	3518

Tabela 3. Udział środków z Funduszu Pracy na podnoszenie kwalifikacji w wydatkach przeznaczanych na programy aktywizacji, w latach 2002–2007, w procentach

Lp.	Udział w wydatkach na formy aktywne:	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Szkolenie	9,42%	8,40%	9,51%	9,54%	8,41%	9,83%
2.	Staże	x	x	x	31,87%	30,28%	25,59%
3.	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	x	x	x	10,16%	9,15%	7,92%

* * *

3. UCZESTNICTWO W SZKOLENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

Liczba osób skierowanych przez urzędy pracy na szkolenia w ciągu ostatnich sześciu lat wzrosła ponad 2,5 krotnie i w roku 2007 wynosiła ponad 178 tys. Szkolenie ukończyło 97% z tych osób, tj. 172 tys. Wskaźnik udziału bezrobotnych w szkoleniach jest jednak w Polsce w dalszym ciągu bardzo niski i w roku 2007 kształtował się na poziomie 8,5% (Komisja Europejska w 1997 roku zaleciła szkolenie 25% bezrobotnych).

Tabela 4. Uczestnictwo zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy w szkoleniach, w latach 2002–2007

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Liczba osób, które rozpoczęły szkolenie organizowane przez urzędy pracy	67 819	130 770	126 167	151 200	146 915	178 134
2.	Liczba osób, które ukończyły szkolenie (przeszkolonych) organizowane przez urzędy pracy	63 843	123 443	125 610	148 482	142 060	172 311
3.	Przeszkoleni bezrobotni – ogółem, z tego:	59 186	116 523	122 717	141 222	135 649	165 164
4.	• w trybie grupowym – (liczba i %)	46 386 78,3%	93 715 80,4%	96 790 78,9%	117 758 83,4%	104 882 77,3%	127 744 77,3%
5.	• w trybie indywidualnym – (liczba i %)	12 800 21,7%	22 808 19,6%	20 978 21,1%	23 464 16,6%	30 767 22,7%	37 420 22,7%
6.	Udział osób przeszkolonych wśród bezrobotnych, w %	2,0%	3,8%	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%

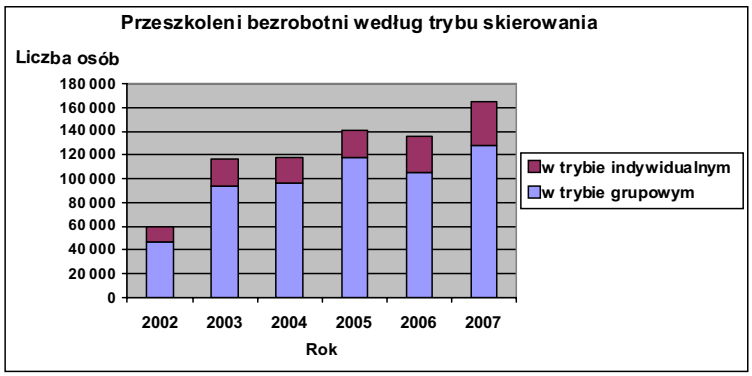

Od lat zdecydowana większość szkolonych bezrobotnych – ok. 80% – otrzymuje skierowanie na szkolenie grupowe, tj. o tematyce zaplanowanej przez urząd pracy i kontraktowane w instytucji szkoleniowej wybranej przez urząd pracy dla grupy uczestników. W 2007 roku w tym trybie skierowano 77,3% osób, co daje taki sam wynik jak w roku 2006. W porównaniu z rokiem 2005 nieznacznie zwiększył się udział skierowań na szkolenia wskazane przez bezrobotnych (są one bardziej efektywne) kosztem skierowań na szkolenia grupowe.

* * *

4. STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH

W ciągu ostatnich sześciu lat systematycznie zmniejsza się udział kobiet w szkoleniach; w 2007 roku stanowiły one 43% przeszkolonych bezrobotnych.

Tabela 5. Struktura przeszkolonych bezrobotnych według płci, w latach 2002–2007 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Przeszkolone kobiety	50%	50%	49%	47%	44%	43%
2.	Przeszkoleni mężczyźni	49%	49%	51%	53%	56%	57%

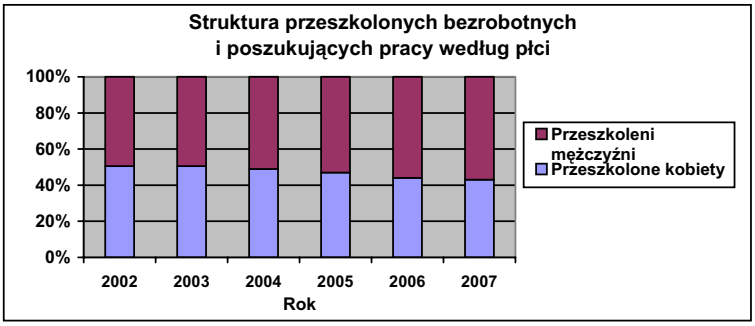

Wśród szkolonych przeważają osoby z młodszych grup wiekowych, choć na przestrzeni sześciu lat zmniejszył się udział osób do 24 roku życia, zwiększył zaś – osób powyżej 45 roku życia.

Tabela 6. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wieku, w latach 2002–2007 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Osoby do 24 roku życia	48%	36%	36%	35%	32%	26%
2.	25–34 lata	26%	32%	32%	31%	33%	34%
3.	35–44 lata	16%	19%	19%	19%	18%	20%
4.	45 lat i więcej	10%	13%	13%	15%	16%	19%

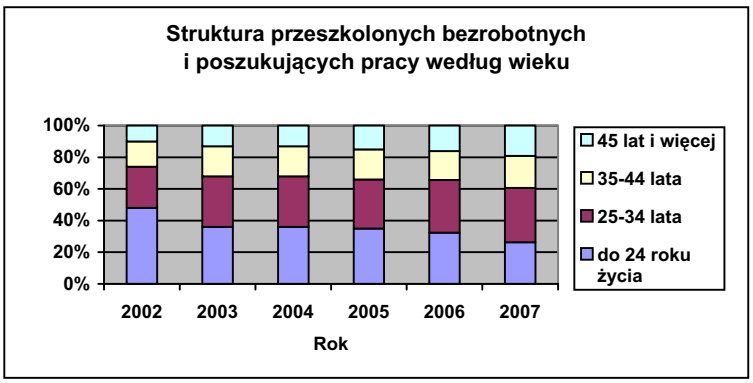

Wśród szkolonych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz z zasadniczym zawodowym, choć udział tych grup wśród ogółu szkolonych maleje na przestrzeni ostatnich sześciu lat. Zwiększa się natomiast udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz ogólnokształcącym; udział osób z wyższym wykształceniem od dłuższego czasu praktycznie się nie zmienia.

Tabela 7. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wykształcenia, w latach 2002–2007 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Policealne i średnie zawodowe	38%	34%	35%	34%	33%	31%
2.	Zasadnicze zawodowe	30%	31%	28%	28%	26%	25%
3.	Gimnazjalne i poniżej	11%	14%	13%	15%	15%	18%
4.	Ogólnokształcące	13%	12%	13%	13%	14%	15%
5.	Wyższe	8%	9%	11%	10%	11%	11%

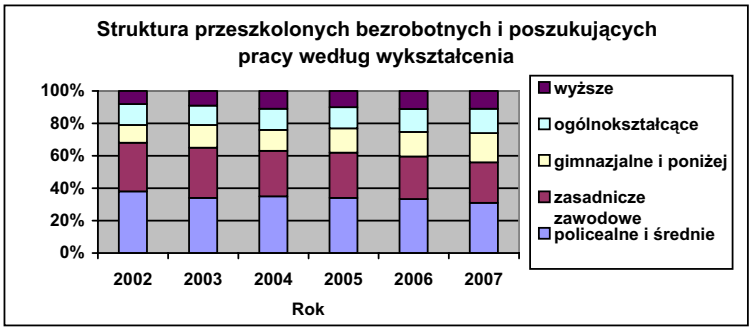

Margines wśród uczestników szkoleń organizowanych przez urzędy pracy stanowią bezrobotni niepełnosprawni. Natomiast znaczącą grupą są osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela 8. Osoby bezrobotne niepełnosprawne i długotrwale bezrobotni w strukturze przeszkolonych bezrobotnych, w latach 2002–2007 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Bezrobotni niepełnosprawni	4%	3,3%	4%	3,3%	2,6%	2,6%
2.	Bezrobotni długotrwale	34%	44%	42%	44%	40%	39%

* * *

5. UDZIAŁ OSÓB PRZESZKOLONYCH W WYBRANYCH GRUPACH KLIENTÓW URZĘDÓW PRACY

Na przestrzeni ostatnich sześciu lat rośnie uczestnictwo bezrobotnych w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy, cały czas jednak kobiety rzadziej niż mężczyźni korzystają ze szkoleń.

Tabela 9. Wskaźnik przeszkolenia bezrobotnych kobiet/mężczyzn, w latach 2002– 2007 (bezrobotni danej kategorii płci = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ogółem	2,0%	3,8%	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%
2.	Kobiety	1,8%	3,6%	3,8%	4,4%	4,4%	6,3%
3.	Mężczyźni	1,8%	3,8%	4,4%	5,8%	6,8%	10,8%

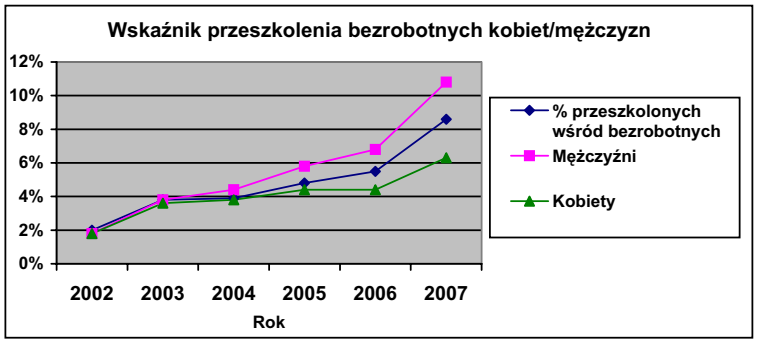

Im młodsza grupa wiekowa, tym częściej jej przedstawiciele uczestniczą w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy. Osoby powyżej 45 roku życia wyraźnie rzadziej korzystają ze szkoleń niż bezrobotni ogółem.

Tabela 10. Udział osób przeszkolonych przez urzędy pracy w danej kategorii wiekowej, w latach 2002–2007 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ogółem	2,0%	3,8%	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%
2.	15–24	3,3%	5,1%	5,7%	8,4%	9,6%	12,3%
3.	25–34	1,9%	4,4%	4,6%	5,9%	7,4%	11,0%
4.	35–44	1,4%	3,4%	3,5%	4,8%	5,7%	9,3%
5.	45 i więcej	0,9%	2,2%	2,2%	2,8%	3,1%	5,2%

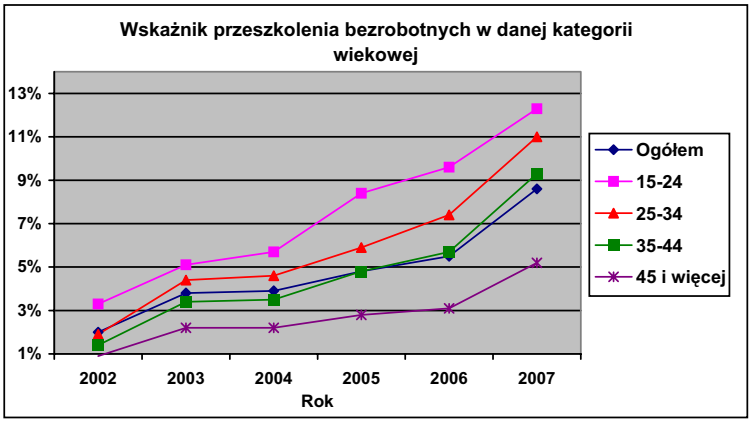

Im niższy poziom kwalifikacji – tym rzadsze uczestnictwo w szkoleniach. W szkoleniach oferowanych przez urzędy pracy bierze udział najwięcej osób z grupy posiadającej wykształcenie wyższe i średnie ogólnokształcące. Także częściej, niż bezrobotni ogółem, uczestnikami szkoleń są bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Zdecydowanie najrzadziej uczestniczą w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy osoby z wykształceniem najniższym – gimnazjalnym i poniżej. Choć ogólnie na przestrzeni ostatnich 6 lat wzrosło nieco zainteresowanie szkoleniami we wszystkich grupach wykształcenia – to w dalszym ciągu najrzadziej korzystają ze szkoleń osoby o najniższym poziomie kwalifikacji.

Tabela 11. Udział osób przeszkolonych przez urzędy pracy w danej grupie wykształcenia, w latach 2002–2007 (bezrobotni danej kategorii wykształcenia = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ogółem	2,0%	3,8%	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%
2.	Wyższe	4,6%	8,5%	9,6%	9,5%	10,7%	15,8%
3.	Policealne i średnie zawodowe	3,6%	6,2%	6,6%	8,5%	9,3%	12,7%
4.	Średnie ogólnokształcące	4,1%	7,3%	7,9%	9,6%	10,6%	14,6%
5.	Zasadnicze zawodowe	1,6%	3,3%	3,2%	4,5%	5,2%	7,6%
6.	Gimnazjalne i poniżej	0,7%	1,6%	1,7%	2,4%	2,8%	4,9%

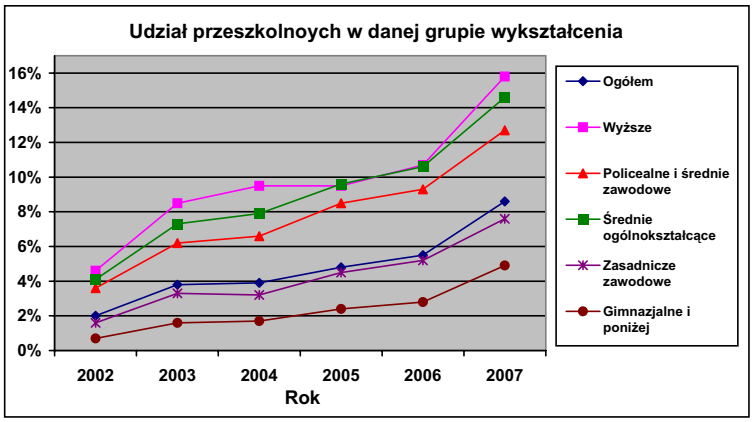

Udział osób z grupy niepełnosprawnych w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy pozostawał w 2007 roku na niższym poziomie w stosunku do średniej ogółu bezrobotnych i wynosił 6,6% przeszkolonych.

Osoby długotrwale pozostające bez pracy biorą udział w szkoleniach również rzadziej niż ogół bezrobotnych. W 2007 roku uczestniczyło w szkoleniach 7,3% osób z grupy długotrwale bezrobotnych; w stosunku do roku 2006 nastąpiło prawie dwukrotne poprawienie się tego wskaźnika (przyrost szkolonych w tej grupie był szybszy niż ogółu bezrobotnych).

Tabela 12. Udział osób przeszkolonych wśród bezrobotnych niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, w latach 2002–2007

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ogółem	2,0%	3,8%	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%
2.	Bezrobotni niepełnosprawni	4,2%	5,6%	6,5%	6,1%	5,0%	6,6%
3.	Bezrobotni długotrwale	1,2%	3,1%	3,3%	4,4%	3,7%	7,3%

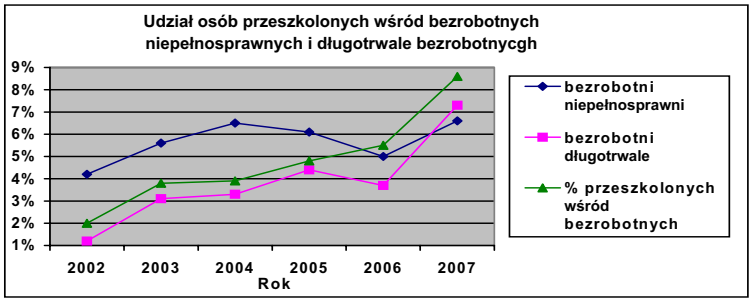

* * *

6. KIERUNKI SZKOLEŃ ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

W 2007 roku najwięcej uczestników szkoleń urzędy pracy skierowały na kursy z zakresu:

1. usług transportowych (w tym na kursy prawa jazdy) – prawie 35 tys. osób,
2. obsługi komputera – prawie 13 tys. osób,
3. sprzedaży/ marketingu/ handlu – ponad 10 tys. osób,
4. rachunkowości/ księgowości – ponad 9,5 tys. osób,
5. budownictwa – ponad 7,5 tys. osób,
6. zarządzanie i administrowanie – ponad 7 tys. osób,
7. języki obce – ponad 6,5 tys. osób,
8. rozwój osobowościowy i kariery zawodowej – prawie 6 tys. osób.

Tabela 13. Uczestnicy szkoleń według kierunku kształcenia, w liczbach bezwzględnych, w roku 2005–2007

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	2005	2006	2007
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	145	495	466
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	5027	3602	5873
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	112	113	77
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	523	586	741
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia	60	43	103
6.	Języki obce	8021	6648	6516
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	1	13	13
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	12 769	114 65	10 512
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	8296	8182	9616
10.	Zarządzanie i administrowanie	5926	6066	7174
11.	Prace sekretarskie i biurowe	5451	4679	5320
12.	Prawo	106	199	51
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	77	88	12
14.	Matematyka i statystyka	2	1	0
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	11 248	11 521	12 889
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	5207	4479	4717
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	751	840	1160
18.	Architektura i budownictwo	4459	4501	7558
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	766	591	671
20.	Weterynaria	1	3	3
21.	Opieka zdrowotna	812	880	544
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	2616	2376	2622

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	2005	2006	2007
23.	Ochrona własności i osób	2730	2142	1535
24.	Ochrona środowiska	162	139	90
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	809	633	547
26.	Usługi gastronomiczne	2713	2429	2812
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	1994	2945	4797
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	947	971	1131
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	759	507	348
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	24 092	26 573	34 626
31.	Pozostałe usługi	7349	8519	9186
32.	BHP	X	129	205
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	X	813	2706
34.	Inne obszary szkoleń	34 551	28 889	37 690

W 2007 roku największy wzrost uczestników szkoleń, w stosunku do roku 2006 nastąpił w obszarach: nauka aktywnego poszukiwania pracy, architektura i budownictwo, rozwój osobowości i kariery oraz usług fryzjerskich i kosmetycznych.

Tabela 14. Wzrost uczestnictwa w szkoleniach, wg kierunku kształcenia – różnica procentowa między 2006 i 2007 r.

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Różnica 2006–2007 wzrost procentowy
1.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	233%
2.	Architektura i budownictwo	68%
3.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	63%
4.	Usługi fryzjerskie i kosmetyczne	63%
5.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	38%
6.	Usługi transportowe	30%
7.	Zarządzanie i administrowanie	18%
8.	Rachunkowość, księgowość, bankowość	17%

W 2007 roku przeciętnie 42% uczestników szkoleń podejmowało pracę w okresie do 3 miesięcy po ukończonym szkoleniu. Wskaźnik ten prawie nie zmienił się od ubiegłego roku. Podobnie jak w latach poprzednich – bardziej efektywne są szkolenia wskazane przez bezrobotnego.

Tabela 15. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbytym szkoleniu, w latach 2006–2007

Lp.	Wyszczególnienie	2005		2006		2007	
		Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
1.	Ogółem bezrobotni zatrudnieni po szkoleniu, w tym:	49 806	35,3	58 379	43,0	72 245	41,9
2.	po szkoleniach indywidualnych	12 226	52,0	17 021	55,3	19 912	53,2
3.	po szkoleniach grupowych	37 580	31,9	41 358	39,4	50 653	39,6
4.	osoby poszukujące pracy zatrudnione po szkoleniu	10	26,3	68	48,9	27	24,1
5.	osoby niepełnosprawne zatrudnione po szkoleniu	1078	22,9	1072	29,3	1403	31,0
6.	osoby pobierających rentę szkoleniową zatrudnione po szkoleniu	21	6,6	25	12,0	23	16,0

Wśród szkoleń zorganizowanych w 2007 roku na skalę masową najwyższą efektywność miały szkolenia z zakresu:
1. zarządzania i administrowania – 72% zatrudnionych na 7,2 tys. przeszkolonych,
2. rozwoju osobowości i kariery zawodowej – 50% zatrudnionych na 5,9 tys. przeszkolonych.

Efektywnością na poziomie przeciętnej dla ogółu szkoleń lub nieznacznie poniżej charakteryzowały się masowo organizowane szkolenia z zakresu:
1. usług transportowych – 41% zatrudnionych na 34,6 tys. przeszkolonych,
2. architektury i budownictwa – 41% zatrudnionych na 7,6 tys. przeszkolonych
3. rachunkowości/ księgowości – 39% zatrudnionych na 9,6 tys. przeszkolonych.

Dużo poniżej średniej kształtowała się efektywność szkoleń popularnych z zakresu:
1. sprzedaży/marketingu – 35% zatrudnionych na 10,5 tys. przeszkolonych,
2. języków obcych – 30% zatrudnionych na 6,5 tys. przeszkolonych,
3. obsługi komputera – 24% zatrudnionych na 12,9 tys. przeszkolonych.

Tabela 16. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbytym szkoleniu w latach 2005–2007, według kierunków kształcenia

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Procent zatrudnionych po szkoleniu		
		2005	2006	2007
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	15	58	31
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	30	49	50
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	50	54	47
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	22	26	20
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia	48	12	31
6.	Języki obce	19	27	30
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo techniczna	100	23	23
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	26	31	35
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	25	35	39
10.	Zarządzanie i administrowanie	47	64	72
11.	Prace sekretarskie i biurowe	19	25	30
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	27	22	22
14.	Matematyka i statystyka	50	0	0
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	19	26	24
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów	41	51	43
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	49	53	54
18.	Architektura i budownictwo	39	49	41
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	40	53	54
20.	Weterynaria	100	100	67
21.	Opieka zdrowotna	34	41	55
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	22	27	29
23.	Ochrona własności i osób	35	46	46
24.	Ochrona środowiska	67	42	74
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	29	36	39
26.	Usługi gastronomiczne	21	27	31
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	25	29	28
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	40	45	46
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	42	50	45

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Procent zatrudnionych po szkoleniu		
		2005	2006	2007
31.	Pozostałe usługi	35	48	44
32.	BHP	X	174	82
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	X	19	39
34.	Inne obszary szkoleń	46	51	31

* * *

7. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY

W 2007 roku urzędy pracy zleciły realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy do niemal 9,4 tys. instytucji działających na wolnym rynku usług szkoleniowych. Łącznie zrealizowały one ponad 50 tys. szkoleń. W porównaniu z 2006 rokiem liczba współpracujących z urzędami pracy instytucji szkoleniowych zwiększyła się o 10%, liczba zakontraktowanych szkoleń – o 25%.

Najczęściej szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy realizowane były przez ośrodki dokształcania/ doskonalenia zawodowego i stowarzyszenia, fundacje, lub inne osoby prawne i fizyczne. Na uwagę zasługuje bardzo mały udział w realizacji szkoleń dla bezrobotnych szkół, Centrów Kształcenia Ustawicznego i Centrów Kształcenia Praktycznego – w 2007 roku na poziomie 5,1% (w 2006 roku – 4,8%), a także znikomy udział szkół wyższych i placówek sfery B+R – 1,1% (w 2006 roku – 1,2%). Do szkół, CKU lub CKP zlecono w 2007 roku 5,4% szkoleń (w 2006 – 5,0%), do szkół wyższych i placówek B+R – 0,6% szkoleń (w 2006 roku – 0,7%).

Tabela 17. Szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy, według kategorii instytucji szkoleniowych

L.p.	Instytucje szkoleniowe	2006		2007	
		Liczba instytucji	Liczba szkoleń	Liczba instytucji	Liczba szkoleń
1.	Ogółem	8451	40 440	9379	50 733
2.	Centrum Kształcenia Ustawicznego, Centrum Kształcenia Praktycznego	343	1892	394	2534
3.	Szkoła średnia lub policealna	69	153	82	201
4.	Szkoła wyższa	71	180	57	164
5.	Placówka naukowa, naukowo-badawcza lub OBR	34	107	45	169
6.	Ośrodek dokształcania, doskonalenia zawodowego	1039	7334	885	8245
7.	Stowarzyszenie, fundacja, osoba prawna	1005	4912	1000	5369
8.	Osoba fizyczna	978	4707	1039	6017
9.	Zakład pracy	84	299	70	221
10.	Inna forma	4828	20 856	5735	27 703

Podobnie niewielka jest liczba osób kierowanych przez urzędy pracy na szkolenia oferowane przez szkoły, CKU i CKP – w 2007 roku było to 6,4% ogółu uczestników szkoleń (w 2006 roku – 7,2%).

Do szkół wyższych i placówek B+R skierowano niecały procent bezrobotnych i poszukujących pracy – 0,9%.

Tabela 18. Liczba uczestników szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy, według kategorii instytucji szkoleniowych

Lp.	Instytucje szkoleniowe	Liczba uczestników	
		2006 r.	2007 r.
1.	Ogółem	146 915	178 134
2.	Centrum Kształcenia Ustawicznego, Centrum Kształcenia Praktycznego	9747	10105
3.	Szkoła średnia lub policealna	879	1366
4.	Szkoła wyższa	677	768
5.	Placówka naukowa, naukowo-badawcza lub OBR	672	835
6.	Ośrodek dokształcania, doskonalenia zawodowego	27 328	31230
7.	Stowarzyszenie, fundacja, osoba prawna	22 796	21614
8.	Osoba fizyczna	15 439	20555
9.	Zakład pracy	802	808
10.	Inna forma	68 576	90472

Wśród zlecanych szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy 46% stanowią szkolenia trwające do 1 miesiąca, drugie tyle – szkolenia mieszczące się w przedziale czasowym powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy. Zatem szkolenia trwające do 3 miesięcy – to 94% wszystkich zlecanych przez urzędy pracy szkoleń, zarówno w 2007 roku, jak i rok wcześniej. W szkoleniach trwających do 3 miesięcy uczestniczy 95% osób kierowanych przez urzędy pracy na tę formę aktywizacji.

Tabela 19. Czas trwania szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy

L.p.	Czas trwania szkoleń	2006		2007	
		Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
1.	Ogółem	40 440	146 915	50 733	178 134
2.	Do 1 miesiąca	19 020	67 350	23 471	79 959
3.	Pow. 1 do 3 miesięcy	19 067	72 269	24 400	88 629
4.	Pow. 3 do 6 miesięcy	1 954	65 18	2 527	8 078
5.	Pow. 6 do 12 miesięcy	387	731	314	1 261
6.	Pow. 12 do 24 miesięcy	12	47	21	207

* * *

8. STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE W MIEJSCU PRACY

Staże dla młodych bezrobotnych stały się bardzo popularnym instrumentem aktywizacji zawodowej. W roku 2007 skorzystało z tej formy ponad 164 tys. osób (wzrost w porównaniu z 2006 rokiem o 6%). Co warte podkreślenia – skierowania na staż w 2007 roku otrzymało 40% uprawnionych do tej formy aktywizacji młodych ludzi w wieku do 25 roku życia (po studiach – do 27 roku życia).

Ponad 60 tys. osób wzięło udział w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy (co stanowi niecałe 3% uprawnionych).

Najczęściej oferowano staż lub przygotowanie zawodowe w zakresie prac:

1. sekretarskich i biurowych,
2. sprzedaż, marketing, handel,
3. rachunkowość, księgowość, bankowość,
4. usługi gastronomiczne,
5. opieka społeczna,
6. opieka zdrowotna.

Tabela 20. Uczestnicy stażu i przygotowania zawodowego w latach 2005– 2007, w liczbach bezwzględnych

Lp.	Forma aktywizacji	2005	2006	2007
1.	Bezrobotni, którzy ukończyli staż	135 417	154 733	164 573
2.	Bezrobotni, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe	48 576	59 129	61 022

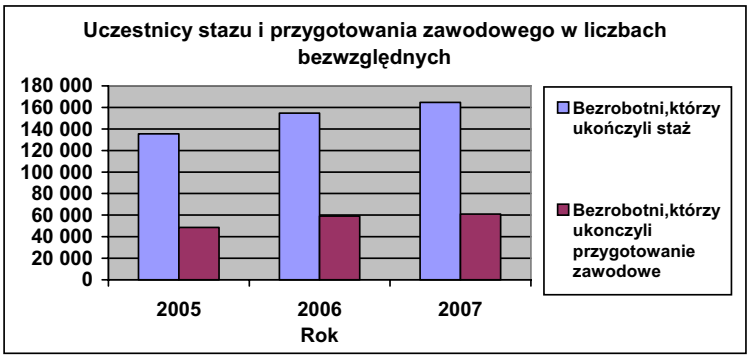

Efektywność zatrudnieniowa obu form aktywizacji – stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy jest nieco większa niż szkoleń i wynosiła w 2007 roku po 48% (efektywność szkoleń – 42%).

Tabela 21. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbytym stażu oraz przygotowaniu zawodowym w latach 2005–2007 r.

Lp.	Wskaźnik efektywności – procent zatrudnionych	2005	2006	2007
1.	Staż	43%	46%	48%
2.	Przygotowanie zawodowe	42%	47%	48%

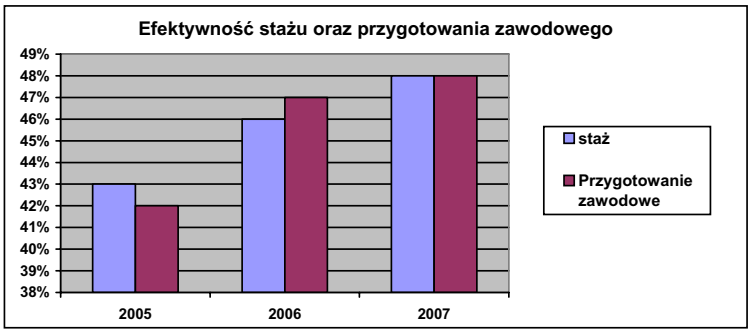

9. UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELI Z GRUP DEFAWORYZOWANYCH NA RYNKU PRACY W PROGRAMACH AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Niekorzystnym zjawiskiem jest, iż klienci urzędów pracy należący do tzw. grup defaworyzowanych na rynku pracy z reguły rzadziej korzystają z programów aktywizujących nastawionych na podnoszenie lub aktualizację kwalifikacji zawodowych. Zarówno ich uczestnictwo w szkoleniach jest niewielkie, jak i w znikomym stopniu korzystają z instrumentu adresowanego do tej grupy – przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Należy jednak zauważyć, że w 2007 r. nastąpiła poprawa wskaźników uczestnictwa tych osób we wszystkich programach aktywizujących, chociaż ich poziom jest nadal niski. Szczególnie istotny jest wzrost udziału w szkoleniach osób długotrwale bezrobotnych i bez kwalifikacji zawodowych.

Pozytywny wyjątek stanowi grupa młodych uczestników staży: z tej formy aktywizacji skorzystało w 2007 roku ponad 40% osób w wieku do 25 roku życia, zarejestrowanych w urzędach pracy. Popularność tej formy aktywizacji znacząco zwiększa się z roku na rok: od wprowadzenia stażu w 2005 roku wskaźnik procentowy udziału młodych ludzi w tej formie zwiększył się niemal dwukrotnie.

Tabela 22. Wskaźnik przeszkolenia, odbycia stażu lub przygotowania zawodowego w grupach defaworyzowanych na rynku pracy, w latach 2005–2007

Kategorie uczestników aktywizacji		Udział procentowy osób z grup defaworyzowanych uczestniczących w programach rynku pracy		
		2005	2006	2007
Bezrobotni uczestnicy szkoleń	do 25 roku życia	8,4	8,6	11,7
	długotrwale bezrobotni	3,5	3,5	5,3
	powyżej 50 roku życia	2,1	2,3	4,3
	bez kwalifikacji	3,5	3,4	6,1
	samotnie matki	3,0	3,9	5,8
	niepełnosprawni	6,5	5,9	7,2
Bezrobotni uczestnicy stażu		21,5	28,0	40,2
Bezrobotni uczestnicy przygotowania zawodowego	do 25 roku życia	3,9	brak danych	2,3
	długotrwale bezrobotni	2,5	3,0	4,1
	powyżej 50 roku życia	1,2	1,4	2,1
	bez kwalifikacji	1,5	2,3	3,3
	samotne matki	1,7	2,3	3,5
	Niepełnosprawni	1,9	2,6	3,3

10. DODATKOWE FORMY WSPARCIA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAINTERESOWANYCH PODNOSZENIEM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy inne instrumenty wsparcia inicjatyw szkoleniowych są wykorzystywane w praktyce urzędów pracy bardzo rzadko. Najwięcej osób – prawie 8 tys. w 2007 roku – korzysta ze sfinansowania ze środków Funduszu Pracy kosztów egzaminów lub uzyskania licencji/uprawnień zawodowych. Jednak w stosunku do wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych osoby korzystające z tej formy wsparcia stanowią ułamek procenta – zaledwie 0,3%–0,4%

Tabela 23. Pożyczki szkoleniowe, refundacja kosztów szkolenia, stypendia na kontynuowanie nauki, finansowanie kosztów egzaminów w latach 2006–2007

Lp.	Wsparcie podnoszenia kwalifikacji	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia		
		2005	2006	2007
1.	Osoby, którym sfinansowano koszty egzaminów lub uzyskania licencji zawodowych	8332	7416	7935
2.	Bezrobotni i żołnierze rezerwy, którzy ukończyli szkolenie sfinansowane z pożyczki szkoleniowej na sfinansowanie szkolenia	177	89	127
3.	Osoby, które rozpoczęły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	Bd.	125	184
4.	Osoby, które ukończyły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	Bd.	23	42
5.	Bezrobotni, którzy otrzymali stypendium na kontynuowanie nauki	3690	2813	1081
6.	Rolnicy, którzy ukończyli szkolenie sfinansowane z Funduszu Pracy	15	0	8
7.	Pracodawcy, którym przyznano refundację kosztów szkolenia	3	Bd.	4
8.	Pracownicy, na których szkolenie przyznano pracodawcy refundację	49	Bd.	67
9.	Pracownicy na urlopach szkoleniowych, którym zrefundowano koszty szkolenia	0	25	0

Tabela 24. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu wybranych działań szkoleniowych, na które bezrobotni otrzymali wsparcie

Lp.	Wsparcie podnoszenia kwalifikacji	Procent zatrudnionych osób, które skorzystały ze wsparcia		
		2005	2006	2007
1.	Bezrobotni i żołnierze rezerwy, którzy podjęli pracę po szkoleniu sfinansowanym z **pożyczki szkoleniowej**	53,7	51,7	22,0
2.	Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub po **studiach podyplomowych** dofinansowanych z Funduszu Pracy	Bd.	26,4	28,8